

ZNAČENJE SENJSKOGA SJEMENIŠTA U NAŠOJ CRKVI I NARODU

IZLAGANJA

Mons. Mile Bogović

BISKUPOVANJE IVANA KRSTITELJA JEŽIĆA (1789.-1833)

Mons. dr. Mile Bogović, biskup gospičko-senjski
UDK: 322 : 262.12 JEŽIĆ, I.K. + 262.3 SENJSKO-MO-
DRUŠKA "1789/1833"

Izlaganje na znanstvenom skupu

Kao i u drugim krajevima pod austrijskom monarhijom, ovo je vrijeme u biskupijama Senjskoj i Modruškoj ili Krbavskoj obilježeno valom jozefinističkih reformi. Na biskupskoj stolici nalazio se Ivan Krstitelj Ježić (1789.-1833.), biskup s najduljim biskupskim stažem. U Ivanu Krstitelju Ježiću carski je dvor vidio pogodnu osobu za provođenje temeljite crkvene reorganizacije, u čemu se nije prevario. Za vrijeme Ježićeva upravljanja područje biskupija doživjelo je brojne i velike promjene u raznim vidovima. Ono je mijenjalo i državnu i metropolitansku pripadnost, povećavalo se i dijelilo, proživjelo dokidanje redova i kaptola, doživjelo udvostručenje župa i osnivanje sjemeništa.

Ključne riječi: Ivan Krstitelj Ježić, sjemenište, biskupija, župa, redovništvo, glagoljica.

* * *

1. Život

Ivan Krstitelj Ježić sin je Ivana i Vincencije r. Kabalin. Gimnaziju je završio kod isusovaca u Rijeci. Njegov ujak Ivan Krstitelj Kabalin, arhiđakon ličko-krbavski, a od 1773. do 1782. senjsko-mo-

druški biskup, omogućio mu je studij na sveučilištu u Grazu, gdje je 1771. promoviran za doktora filozofije i teologije. Za svećenika je zaređen u Beču 1769. Prva mu je svećenička služba bila kapelan u Ličkom Novom. Potom je premješten u rodno mjesto Novi Vindolski gdje je 1773. postao župnikom i kanonikom, a 1782. postaje modruški arhiđakon. Nakon ujakove smrti pomaže u upravi starom biskupu Piccardiju kojemu je 18. I. 1788. dodijeljen za pomoćnog biskupa s pravom nasljedstva. Kad je Piccardi ubrzo umro, 13. IX. 1789. postaje Ježić rezidencijalnim biskupom. Njegov prethodnik Aldrago Piccardi zadnji je pićanski biskup, a u Senj je došao najviše zato da se može ostvariti planirano dokidanje Pićanske biskupije, jer je u međuvremenu biskupska stolica u Senju ostala prazna. Još za Piccardijeva života postaje Ježić koadjutor s pravom nasljedstva, a 1789. preuzima samostalno upravu obiju biskupija i upravljat će njima 44 godine.¹ Njegov životopisac Mate Cvetko kaže da je bio čvrste tjelesne konstrukcije i nikada nije ozbiljno bolovao. Nenadana bolest (febris catarrhalis gastrica nervosa) svali ga za pet dana u grob.² Bilo je to 6. svibnja 1833. Pokopan je u novljanskoj katedrali.

2. Otvaranje sjemeništa

Ježićev biskupski staž najduži je od svih biskupa senjskih i modruških ili krbavskih. Bio je veoma učen i radin. Cijelu je biskupiju obišao pet puta i o tome ostavio vrijedne zapise koji se nalaze u Biskupskom arhivu u Senju i u Tajnom vaticanskom arhivu.³

Ukidanjem isusovaca i pavlina doživjelo je tešku krizu sveukupno školstvo na cijelom području, jer osim riječke i senjske gimnazije postojale su još samo pučke škole. U Rijeci su senjski biskupi kod isusovaca školovali glavninu svojih svećeničkih kandidata.

1 BOGOVIĆ, Mile: Najduži biskupski staž - Ivan Krstitelj Ježić, *Zvona*, XXI (Rijeka, 1983.), 1, str. 5.

2 CVETKO, Mate: Ivan Krstitelj Ježić, *Službeni vjesnik biskupije senjske i modruške ili krbavske*, 1929/1, str. 37-41. Vidi također: Manojlo SLADOVIĆ: *Povesti biskupijah senjske i modruške ili krbavske*, Trst, 1856., str. 124-125, 290.

3 *Senjsko-modruška ili krbavska biskupija: izvješća biskupa Svetoj Stolici 1602.-1919.*, Hrvatski državni arhiv: Monumenta croatica vaticana – posebna izdanja 6, priredio Mile Bogović, Kršćanska sadašnjost: Croatica christiana – Fontes, Zagreb, 2003., str. 254-287.

Biskup Ježić doista je zdušno radio na otvaranju sjemeništa.⁴ Imao je nakon ukidanja isusovačkog teološko-filozofskog učilišta u Rijeci prigodu slati studente izvan biskupije, najprije u Peštu, gdje je 1784. otvoreno centralno sjemenište, a potom i u Zagreb, kamo je 1790. vraćeno sjemenište. No osnivanjem novih župa bilo je potrebno više svećenika, a njih je bilo sve manje jer se mnogi od onih koji su otišli u Peštu ili poslije u Zagreb nisu vraćali u siromašnu biskupiju nego su ostajali vani, najviše u Zagrebačkoj i Đakovačkoj biskupiji. Ježić je tada pokušao pripremati svećeničke kandidate privatno u polupraznom franjevačkom samostanu u Senju, ali se to pokazalo dosta teško. U to vrijeme bilježimo dolazak većeg broja krčkih svećenika “glagoljaša”, tj. koji nemaju neke priznate latinske škole nego su svoje školovanje završili kod starijeg svećenika.

U dogovoru s državnim vlastima, kad je vojska napustila senjski samostan, Ježić je tražio da se on ustupi za sjemenište, a da se franjevcima da druga zgrada za samostan. Kao mogućnost bila je obližnja kuća obitelji Portner. Franjevci su jedno vrijeme stanovali u privatnoj kući jer se od njih tražilo da predaju na gimnaziji nakon ukidanja pavlinskog reda 1786. godine. Natezanje oko toga potrajalo je dosta dugo, dok konačno franjevci nisu 1802. otišli na Trsat. Govoreno je da je to privremeni odlazak dok se pitanje njihova smještaja ne riješi, ali se oni više nisu vratili u Senj. Vlada je u početku predložila za sjemenište isusovački kolegij u Rijeci, što u Senju nisu smatrali uputnim. Franjevci su insistirali da se za sjemenište upotrijebi dokinuti pavlinski samostan sa školskim prostorijama.

Sjemenište je ustrojeno u smislu zakona 1804., kojim je od strane države reguliran red u sjemeništima. Bogoslovno učilište također je ustrojeno prema zakonu od 2. kolovoza 1803., tj. kao četverogodišnji studij s četiri profesora, kao i svi zavodi takve vrste u austrijskoj monarhiji. Sama sjemeništa uspostavljeno je dopisom Namjesničkog vijeća od 23. studenoga 1804., a redovna nastava po-

4 Povodom 50. obljetnice otvaranja sjemeništa i teološkog učilišta u Rijeci, održan je ondje i znanstveni skup na kojemu je obrađena cjelokupna visokoškolska nastava na području tadašnje Riječko-senjske metropolije. Radovi su objavljeni u zborniku *Visoko školstvo na području Riječko-senjske metropolije* (uredio Mile Bogović), Rijeka – Zagreb, 1999. U prvom je dijelu obrađena povijest senjskog sjemeništa, što je objavljeno kao posebna knjiga pod naslovom: *Povijest visokoškolske izobrazbe u biskupijama Senjskoj i Modruškoj ili Krbavskoj do 1940. godine*, Senj, 1999., str. 227.

čela je s akademskom godinom 1806/07. Dne 4. rujna izdana je naredba bogoslovima u Sombatelju da se uključe u senjsko sjemenište. Broj studenata kretao se između 20 i 30. Kao za poglavare i profesore, tako je država davala i za uzdržavanje bogoslova. U početku je taj izdatak iznosio 13.548 forinti, u kojim se okvirima kretao izdatak države i poslije. Na staru godinu 1810. sjemenište je zahvatio požar, tako da je tek 1816. bilo sposobno, nakon obnove, primiti nove studente. U međuvremenu je Ježić poučavao svećeničke kandidate privatno u Senju i Novom, a poticao je i istaknutije svećenike da isto rade u svojim župnim uredima. Dakako da je neke slao na studij u inozemstvo.

Ukidanjem pavlinskog reda 1786. došla je u krizu i senjska gimnazija. Ježić se svojski trudio da ona nastavi s djelovanjem i na sve je strane tražio učiteljski kadar za nju. U tom je radu imao samo djelomičnog uspjeha. Gimnaziju će obnoviti 1839. njegov nasljednik Ožegović.

3. Ustrojstvo biskupija

Senjski je kaptol tražio ne samo ukidanje zbornih kaptola u Modruškoj biskupiji nego i katedralnog modruškog, jer je insistirao na postojanju samo jedne biskupije, a prema tome i jednog stolnog kaptola, onoga u Senju.

U drugoj polovini 18. stoljeća bilježimo također stalna nastojanja senjskog kaptola da za cijelo područje postoji samo jedan generalni vikar i jedan kapitularni vikar. To znači i jedan katedralni kaptol, ustvari jedna biskupija. To im je na trenutak i uspjelo, jer je car i kralj Josip II. 28. XII. 1781. inkorporirao modruški teritorij u Senjsku biskupiju, dokinuvši i sam naziv Modruška ili Krbavska biskupija. Taj patent nije bio proveden, a 13. siječnja 1789. sam ga je car povukao. Senjski kaptol nije mirovao i Ježićev dugi episkopat bio je opterećen stalnim sporovima s njime. Naime, Ježić je bio s područja Modruške biskupije i nastojao je osigurati i biskupiji i njenom kaptolu jednakopravnost sa Senjom.

Mirom u Schönbrunnu 1809. izgubila je Austrija krajeve od Save do mora. Te je krajeve Napoleon priključio "Ilirskim pokra-

jinama”. Tako su se biskupije Senjska i Modruška našle pod francuskom vlašću. Ježić se u novim prilikama dobro snašao. Bio je osobno prijatelj generala Marmonta i slovio je kao frankofil. Tadanji zagrebački biskup Maksimilijan Vrhovac, naprotiv, odlučni je protivnik Francuza. To je Napoleonu bio još jedan motiv da je senjskom biskupu 15. travnja 1811. dan na upravu i dio Zagrebačke biskupije koji je došao pod francusku vlast, ali do realizacije tog dekreta francuske vlasti nije došlo, jer su pregovori o provedbi dekreta trajali koliko i francuska vlast.⁵ No, prije nego se ta odluka provela u djelo, Francuzi su se morali povući, a time su se i granice biskupija Senjske i Modruške povukle u prijašnje okvire. Za vrijeme francuske uprave ostalo je područje biskupija jednako podijeljeno na civilni i vojni dio.

Građansku Hrvatsku južno od Save priključio je car Franjo I. 1816. svojim nasljednim zemljama, nakanivši u njima provesti temeljitu civilnu i crkvenu reorganizaciju. Planirao je uspostaviti samostalnu Modrušku biskupiju sa sjelom u Rijeci. Ježić se složio s tim planom, tim radije što je i to išlo u prilog njegovoj tezi da je Modruška biskupija stvarno posebna biskupija, odijeljena od Senjske.⁶ Inače je naizmjenice stolovao u Senju i Novom. U Novom si je sagradio i posebnu rezidenciju. Odlaskom Francuza, car Franjo civilni dio biskupije uključuje “Kraljevini Iliriji” koju priključuje svojim nasljednim zemljama. Tada nastaje plan da se Modruška biskupija odvoji od Senjske i da joj se sjedište premjesti u Rijeku. Već je bilo izrađeno detaljno razgraničenje, a i biskup Ježić se s njime složio, ali kad je car morao 1822. vratiti taj dio ponovno pod Hrvatski sabor i bana, odustalo se od ideje o biskupiji u Rijeci. Nakon toga nije više bio zainteresiran za crkvenu reorganizaciju spomenutog područja. Tako se u buli “Locum beati Petri” iz 1828., kojom je izvršena regulacija biskupija, Rijeka i ne spominje.

Ježićeva će se želja donekle ispuniti, jer će papa Grgur XVI. bulom “Apostolici nostri muneris” 1833. presuditi da je Modruška

5 RAČKI, Andrija: Crkvene reforme francuske vlade u Senjsko-modruškoj biskupiji (1809-1813), *Bogoslovska smotra*, I (Zagreb, 1910.), str. 339-354. (Stjepan ANTOLJAK, Katoličke župe u francuskoj Hrvatskoj godine 1811., *Croatia sacra* 17-18, str. 104-120).

6 *Modrussiensis - Memoria huius episcopatus, 1808.* Archivio segreto vaticano: - Nunziatura di Vienna, Processi dei vescovi ed abbatì, n. 676. str. 61 (folio).

biskupija stvarno odijeljena i različita od Senjske i da ima svoje utvrđene granice. Što se pak tiče granica koje je papa odredio, Ježić nije mogao biti zadovoljan jer je, prema toj buli, od Modruške biskupije oduzet ličko-krbavski arhidakonat i pripojen Senjskoj. Dogodilo se, dakle, da je i nekadanje sjedište Krbavske biskupije ostalo izvan njezinih granica.

U državnom pravnom pogledu, u 18. stoljeću sjeverozapadno je područje pripadalo civilnoj Hrvatskoj, a jugoistočno tzv. Vojnoj krajini. Područje Vojne krajine, koja se protezala kroz Hrvatsku u Slavoniju, bilo je neposredno pod bečkim Ratnim vijećem, što znači da je izuzeta od vlasti Hrvatskog sabora i bana. U vojnom dijelu Senjske i Modruške biskupije bilo je dosta pravoslavnog življa, koji se naselio uz područje prema turskoj granici. Carica Marija Terezija 1776. priključila je civilnoj Hrvatskoj i grad Rijeku, koji je do tada pripadao habsburškim nasljednim zemljama. Godine 1787. i ona će biti dana na upravu senjskom biskupu. Prije toga je bila pod biskupom u Puli, a taj se grad nalazio unutar Mletačke Republike.

Metropolitanska pripadnost tih dviju biskupija doživjela je također u ovo vrijeme dosta promjena. Obje su biskupije u srednjem vijeku bile pod splitskim metropolitom. U 16. stoljeću bilježimo više intervenata ugarskog primasa u crkvena pitanja tih biskupija, a negdje oko 1600. prestaje ondje stvarna jurisdikcija splitskog metropolita i počinje onoga u Ostrogonu. Godine 1703. obje biskupije dolaze pod kaločkog metropolita. Kada je 8. ožujka 1788. osnovana Ljubljanska metropolija, postaju Senjska i Modruška sufraganske biskupije te metropolije, što će trajati do ukidanja te metropolije 19. kolovoza 1807. godine, nakon čega su spomenute biskupije podvrgnute neposredno Svetoj Stolici do 29. siječnja 1833., kada se ponovno vraća vlast kaločkog metropolita, dok Zagreb nije postao metropolitansko središte 1852. godine.⁷ Izmijenjene su i *biskupijske granice*. Rijeka je 1787. došla pod senjsko-modruškog biskupa, ali nigdje se ne kaže kojoj ona biskupiji pripada, pa će ostati svojevrsan "corpus separatum" sve od osnutka biskupije 1925. godine. Prema akvilejskoj patrijaršiji, granica je bila nejasna jer su nekim krajevima

⁷ PELOZA, Makso, Razvoj crkvenopokrajinske pripadnosti senjske i krbavsko-modruške biskupije, *Senjski zbornik*, VI (1973. – 1975.), str. 216-260.

uz granicu upravljali senjsko-modruški svećenici (PK 2, 1788, v. 10. kolovoza), ali je to poslije riješeno tako da je područje izuzeto iz te uprave. Najveće su promjene nastale prema Osmanlijskom Carstvu. Godine 1791. mirom u Svištovu oslobođen je prostrani teritorij koji je u cijelosti pripao Senjsko-modruškoj biskupiji. Na tom području nastat će župe: Cetingrad (Vališselo), Drežnik, Vaganac, Zavalje, Borićevac.

4. Osnivanje novih župa

Početak je jozefinističkih reformi župa u vrijeme Manzadora (1764.-1782.) koji je, prije nego je postao senjsko-modruški biskup, bio carski predstavnik na pregovorima u Rimu o istoj stvari. Kada je postao senjsko-modruški biskup, bio je dobro upućen u namjere bečkog dvora i mogao ih je sa sigurnošću provoditi. U njegovo je vrijeme posebna komisija obišla sve župe i podnijela izvješće o stanju na terenu. Ona nije imala izravnu zadaću predlagati nova župska središta, ali je učinila preradnje koje će se koristiti u tom smislu. U vrijeme jozefinizma vrijedila su sljedeća pravila za osnivanje novih župa: novu župu treba osnovati ako je udaljenost naselja od župskog središta veća od sata hoda, ako je središte nepristupačno zbog brda i toka rijeka, ako u udaljenim mjestima ima više od 500 vjernika.⁸ Vrlo udaljena mjesta od župnog središta dobivala su samostalnog kapelana ako su bila i manje brojna, jer se smatralo da do svakog bolesnika treba na vrijeme doći svećenik, a ako je mjesto tako daleko da postoji opasnost da svećenik ne može stići, bio je to dovoljan razlog da se ondje postavi kapelan.

Drugi je val bio 1789. kada su prema jozefinističkom ključu stvorene nove župe i kapelanije (vikarijati). Te i iduće godine uspostavljeno je 10 novih župa, a kapelanije će biti podignute na razinu župa 1807., kada je osnovano 50 novih župa.⁹

8 HOŠKO, Emanuel, Biskup Pijo Manzador i preuređenje župa u Lici i Krbavi, Riječki teološki časopis, III (Rijeka, 1995.), 2, str. 269-279.

9 Biskupski arhiv Senj, fasc. XV, br. 12. Od 1789. do 1807. osnovano je ukupno 74 novih župa. Do tada ih je ukupno bilo 53. Nakon toga pa do danas, ako se izuzme dijeljenje Rijeke na župe, na istom području osnovano je samo 8 župa.

5. Redovništvo

Često se osnivanje novih župa povezuje s dokidanjem redova, bratovština i zbornih kaptola. Postoji određena veza između jednoga i drugoga. Da bi se mogla provesti regulacija župa u jozefinističkom duhu, trebalo je naći dosta sredstava, koje je dvor nalazio u imanji-ma redova, zbornih kaptola i brojnih bratovština. Time, dakako, nije rečeno kako neki redovi ne bi bili dokinuti da nije bilo osnivanja novih župa. Od redova na području spomenutih biskupija dokinuti su isusovci, pavlini i augustinci. Osim toga, dokinut je i franjevački samostan u Senju. Redovničkih zajednica nije bilo mnogo pa ih mnogo nije ni dokinuto.

Isusovci su dokinuti papinskom odlukom u cijeloj Katoličkoj crkvi. Oni su u Rijeci imali svoj kolegij, gimnaziju te teološko i filozofsko učilište.

U Rijeci je postojao i jedini augustinski samostan na području dviju biskupija. I on je dokinut.

Nekada je na tom području bilo više pavlinskih samostana. Nakon turskih osvajanja preostala su samo 3 i jedna ispostava. Samostani su bili u Senju, Novom i Crikvenici, a ispostava s dva redovnika bila je u gorju Kapela, gdje je nekada bilo i do 80 redovnika. U Senju su pavlini držali gimnaziju, koja je nakon ukidanja 1786. došla u tešku krizu, tako da se nije oporavila sve do 1839. kada ju je na čvršće noge podigao biskup Mirko Ožegović.

Od bratovština je ostala samo talijanska bratovština Žalosne Gospe pri crkvi sv. Vida u Rijeci.

6. Glagoljica

Tako po biskupijama Senjskoj i Modruškoj u vrijeme biskupa Ježića nalazimo dosta krčkih glagoljaša. Inače se otvoreno zauzimao za pravo glagoljanja u liturgiji.

Kada je župnik u Malom Lošinju 1802. ukinuo misu na staroslavenskom jeziku¹⁰, stao je Ježić, zajedno s krčkim biskupom, u obranu glagoljice. Na području njegovih biskupija glagoljica je već

10 LJUBIĆ, Šime, Borba za glagoljicu na Lošinju, *Rad JAZU*, 57, Zagreb, 1881., str. 150-187

napuššana, a u dijelove mise koji se čuju uveden je govorni jezik. Ježić se uklapa u tu tendenciju narodnog jezika u liturgiji i 1824. objavljuje "Epistole i Evanđelja", tzv. šćavet ili slavet, ustvari misal na hrvatskom jeziku.¹¹

U Ježićevo vrijeme bilježimo postupno povlačenje staroslavenske liturgije i uvođenje narodnog jezika. Staroslavenski jezik s glagoljskim pismom u sv. misi bio je u uporabi u ovim biskupijama već tisuću godina. Najprije je ta praksa bila dopuštena samo u seoskim župama i crkvama, a 1248. papa Inocent IV. dopustio je to upravo senjskom biskupu Filipu. Senjska je katedrala bila jedina katedrala u katoličkom svijetu gdje svečane mise ne samo da se nisu pjevale latinski nego se nisu ni smjele pjevati na tom univerzalnom katoličkom jeziku, već samo na staroslavenskom i iz misala pisanih glagoljskim pismom. Kada je Propagandina tiskara te knjige u 17. i 18. stoljeću uskladila s jezikom ruskih liturgijskih knjiga, u biskupijama Senjskoj i Modruškoj postupno se napušta staroslavenski jezik i glagoljica i svećenici iz starih misala prepisuju tekstove na latinici i polako ih usklađuju s govornim jezikom. Ježić ne samo da nije tu praksu osporavao nego ju je podržao time što je 1824. tiskao jedan takav misal. U njemu su svi dijelovi sv. mise koji su se u misi glasno izgovarali na govornom hrvatskom jeziku. Za one dijelove koji su se govorili tiho mogao se upotrebljavati latinski ili staroslavenski misal. Slična je praksa ušla u još neke hrvatske biskupije, ali nigdje nije bila tako proširena kao u biskupijama Senjskoj i Modruškoj. Tako u tim biskupijama imamo tijekom cijelog 19. stoljeća u misi narodni jezik, što je gotovo nezamislivo prije Drugog vatikanskog sabora. Ta praksa bit će od strane Svete Stolice koncem stoljeća zabranjena i ponovno je uveden liturgijski staroslavenski jezik.

Zaključak

Vrijeme biskupa Ježića spada svakako među najznačajnije periode u povijesti biskupija Senjske i Modruške. One su tada dobile svoje granice i unutarnje uređenje, a definiran je i odnos između bi-

¹¹ *Epistole i evanđelja priko svega litta po redu Missala rimskoga skupno s molitvami i blagoslovmi u jezik slovenski prinesena*, u Rici 1824., LXXX+315 str.

skupije Senjske i biskupije Modruške. Metropolitanska pripadnost još se neće ustaliti, jer je tek 1852. osnovana Zagrebačka metropolija. Možemo reći da je jozefinizam ondje pokazao svu svoju efikasnost u pozitivnom i negativnom smislu, kako u prekrajanju biskupijskih granica tako i u unutarnjoj organizaciji biskupije. To je vrijeme biskupa Ježića, koji se i jozefinizmom znao okoristiti za dobro biskupija. Kratkotrajna francuska vladavina nije uspjela nametnuti neke nove institucije, ali je s njome došlo jedno novo mišljenje koje će unijeti nove poglede i na shvaćanje uloge Crkve i države ili, još bolje, na mjesto naroda u jednoj i drugoj.

Biskup Ježić na čitavom je planu svojih biskupija radio na širenju naobrazbe i kulture i u tom je smislu na svojim prostorima vršio onu ulogu koju je u Zagrebačkoj biskupiji vršio Maksimilijan Vrhovac. Poučavao je narod u svakoj potrebi, što pokazuje i njegova brošura "Vrhu navlačenja kravokozicah".¹² Smičiklas kaže da je bio dobar prijatelj Francuske i francuski legionar. Prijateljevao je s najutjecajnijim ljudima od znanja i vlasti. Mnogo je pisao. Osim u biskupskom arhivu, njegovih dopisa i rasprava ima u Zagrebu, Beču, Budimpešti i Rimu. Nešto od toga nalazi se i u Rijeci.¹³ Pored toga što je bio vrlo učen, bio je i radin. Njegov episkopat nije samo najduži nego i najplodniji. Ne samo da su se u njegovo vrijeme dogodili mnogi važni događaji nego je i on u brojim događanjima igrao važnu ulogu. Posebno, dakako, u biskupijama Senjskoj i Modruškoj. No ono po čemu će se trajno spominjati jest otvaranje senjskog sjemeništa i teološkog učilišta prije dvije stotine godina.

12 *Vrhu navlačenja kravokozicah, dvi u kratko beside za pobuditi svekolike oce i majke*, iz nimškoga od M. Neustädtera, na Rijeci 1804., 15 str.

13 Pomorski i povijesni muzej Hrvatskog primorja, Rijeka, *Osobne i obiteljske pismohrane: Ježić, Ivan Krstitelj, Spisi 1803, 1831, svež. 1.*

BISHOPING OF IVAN KRSTITELJ JEŽIĆ (1789-1833)**Summary:**

A wave of Josephs' reforms marked the period under the Austrian monarchy as elsewhere so in the dioceses of Senj, Modruška and Krbava. The bishop with the longest service was Ivan Krstitelj Ježić (1789- 1833). The royal court recognized in Ivan Krstitelj Ježić a suitable person to carry out the radical ecclesiastical reorganization. During Ježić's conduct, the area of dioceses passed through many notable changes from different aspects. It changed the state and metropolitan affiliation, it was increased and divided, passed through dissolution of orders and churches, and underwent the redoubling of parishes and establishing of seminaries.

Key words: Ivan Krstitelj Ježić, seminary, diocese, parish order, Glagolitic alphabet